

การบริหารจัดการท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวชายแดน จังหวัดนครพนม และมุกดาหาร

Local Management to Promote Creative Tourism Along the Border of Nakhon Phanom and Mukdahan Provinces

ชาติชาย อ้วนเสมอ¹ และ ทัศฐาพัฒน์ ยุktananda²
Chadchai Uansamer¹ and Taschapat Yuktananda²

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกริก

Faculty of Liberal Arts, Krirk University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: ¹chadchai65@outlook.com

Retrieved: January 13, 2023; Revised: August 26, 2023; Accepted: August 27, 2023

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาการบริหารจัดการท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวชายแดนจังหวัดนครพนมและมุกดาหาร 2) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวชายแดนจังหวัดนครพนมและมุกดาหาร และ 3) เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวชายแดนจังหวัดนครพนมและมุกดาหาร เป็นการศึกษาเชิงผสมผสานระหว่างการศึกษาเชิงปริมาณและการวิจัยเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ประชาชน ข้าราชการในเขตพื้นที่จังหวัดนครพนมและมุกดาหาร จำนวน 400 คน กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลภาครัฐ กลุ่มผู้ให้ข้อมูลจากเจ้าหน้าที่รัฐ จำนวน 10 คน มาใช้หาข้อมูลในการสัมภาษณ์ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณโดยใช้วิธีการคัดเลือกตัวแปรแบบเป็นลำดับขั้น และการพรรณนา จำแนกข้อมูล จัดทำบรรณานุกรมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล เขียนเป็นรายงานตามวัตถุประสงค์ ประกอบการอภิปรายผล

ผลการวิจัยพบว่า ระดับการบริหารจัดการท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวชายแดนจังหวัดนครพนมและมุกดาหาร ตัวแปรตาม โดยรวมทุกด้าน พบว่า ระดับการบริหารจัดการท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวชายแดนจังหวัดนครพนมและมุกดาหาร อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=3.06$ S.D.=0.37)

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวชายแดนจังหวัดนครพนมและมุกดาหาร ตัวแปรต้น โดยรวมทุกด้าน พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวชายแดนจังหวัดนครพนมและมุกดาหาร อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=3.05$ S.D.=0.36)

แนวทางควรมีการส่งเสริมที่พักที่ให้นักท่องเที่ยวและส่งเสริมกิจกรรมที่สามารถดึงดูดด้านการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วม โดยสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมจากประชาสัมพันธ์ผ่านสื่ออย่างครบวงจร

คำสำคัญ: การบริหารจัดการ; ท้องถิ่น; การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์; แนวชายแดน

Abstract

The objectives of this research were 1) to study local management to promote creative tourism along the border of Nakhon Phanom and Mukdahan provinces; 2) to study factors influencing local management to promote creative tourism along the provincial border. Nakhon Phanom and Mukdahan and 3) to study the development guidelines of local management to promote creative tourism along the border of Nakhon Phanom and Mukdahan provinces It is a combination of quantitative research and qualitative research. The sample group used in the research was 400 people and civil servants in Nakhon Phanom and Mukdahan provinces. Information contributors from government informatics groups a group of information providers from government officials, numbering 10 people, were used to find information in the interview. The research tools were questionnaires and interview form The statistics used in the data analysis were frequency, percentage, multiple regression analysis using hierarchical variable selection method, and data description, classification, data analysis and analyze the data Write a report according to the objectives accompanying the discussion of the results

The research found that The level of local management to promote creative tourism along the border in Nakhon Phanom and Mukdahan provinces. The dependent variables overall in all aspects found that the level of local management to promote creative tourism along the border in Nakhon Phanom and Mukdahan provinces was at a medium level. ($\bar{X}$ =3.06 S.D.=0.37)

Factors influencing local administration to promote creative tourism along the border in Nakhon Phanom and Mukdahan provinces. Overall, the factors influencing local administration to promote creative tourism along the border in Nakhon Phanom and Mukdahan were at a medium level. ($\bar{X}$ =3.05 S.D.=0.36)

Guidelines should promote accommodation that accommodates tourists and promote activities that can attract participatory tourism. By building knowledge and understanding about participatory cultural tourism through public relations through comprehensive media.

Keywords: Management; Local; Creative Tourism; Border

บทนำ

ปกครองส่วนท้องถิ่นหรือการปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นรูปแบบการปกครองที่จำเป็นและมีความสำคัญในทางการเมืองการปกครองของชุมชนต่างๆ เฉพาะอย่างยิ่งชุมชนที่มีการปกครองระบบประชาธิปไตย ซึ่งกล่าวในทางทฤษฎีและแนวความคิดทางปกครอง จะเห็นได้ว่ารัฐบาลซึ่งเป็นกลไกในการบริหารการปกครองของรัฐนั้น มีภาระหน้าที่อย่างมากมาในการบริหารประเทศให้ประชาชน ได้รับความสุขความสวัสดีสบายในการดำรงชีวิต และดูแลความมั่นคงของชาติทั้งในด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม แต่ย่อมเป็นไปไม่ได้ที่รัฐบาลจะดูแลและจัดทำบริการให้กับประชาชนได้ทั่วถึงทุกชุมชนของประเทศ เพราะอาจจะเกิดปัญหาเกี่ยวกับความล่าช้าในการดำเนินงานที่อาจจะไม่สนองต่อความต้องการของแต่ละชุมชนได้ รวมทั้งข้อจำกัดเกี่ยวกับงบประมาณ ตัวบุคคลหรือ เจ้าหน้าที่ดำเนินงานให้ทั่วถึง เมื่อเป็นเช่นนี้การลดภาระของรัฐบาลโดยการให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองเพื่อการสนองต่อความต้องการของชุมชน เพื่อเกิดความสะดวก รวดเร็ว และตรงกับจุดประสงค์ของชุมชนนั้นๆ จึงเป็นผลให้การปกครองท้องถิ่นมีบทบาทและความสำคัญเกิดขึ้น (ศศิพัฒน์ ยอดเพชรและคณะ, 2552)

การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยซึ่งเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบหลักด้านการตลาด ท่องเที่ยวของประเทศ ซึ่งแผนการตลาดส่วนมากจะเน้นส่งเสริมภาพลักษณ์ในรูปแบบของนามธรรมแต่ยังขาดสิ่งที่เป็นจุดเด่นของประเทศ ไทย เป็นสิ่งที่นักท่องเที่ยวชื่นชอบและสามารถจับต้องได้ในเชิงของประสบการณ์การท่องเที่ยว มีความสนุกและได้รับความรู้ด้วยในเวลาเดียวกัน เช่น อาหารไทย สมุนไพรไทย นวดแผนไทย ความตื่นเต้นการ ผจญภัยในธรรมชาติ การรับรู้ในความเชื่อและวัฒนธรรม ประเพณี เป็นต้น อีกทั้งความหลากหลายของสถานที่ท่องเที่ยวและ กิจกรรมการท่องเที่ยวต่างๆ ของประเทศไทย จากอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นข้างต้น พบว่า สิ่งที่มีความสำคัญและมีส่วนในการพัฒนาท้องถิ่น สร้างรายได้ให้กับประชาชนและพึ่งพาตนเองได้คือ อำนาจหน้าที่ ด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว เนื่องจากอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่สร้างรายได้ให้กับประเทศไทยอย่าง มหาศาล และมีวิวัฒนาการอย่างต่อเนื่อง เกิดเป็นการท่องเที่ยวรูปแบบต่างๆ อาทิการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ สำหรับรูปแบบการท่องเที่ยวที่หลายหน่วยงานของ ไทยกำลังให้ความสำคัญอย่างมากในปัจจุบัน ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ซึ่งเป็นรูปแบบการท่องเที่ยวที่ พัฒนาต่อยอดจากการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม มุ่งเน้นการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น เปิดโอกาสให้ นักท่องเที่ยวมีส่วนร่วมกับกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน และส่งเสริมการผลิตสินค้าท้องถิ่นสู่ตลาด เพื่อ ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว (Richards, 2010)

เมื่อพิจารณาด้านการท่องเที่ยวของตามแนวชายแดนจังหวัดนครพนมและมุกดาหารตลอดระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมาพบว่า ปัญหา ด้านการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตามแนวชายแดนจังหวัดนครพนมและมุกดาหาร คือ (1) ยังไม่มีแนวทางการอนุรักษ์การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมตามแนวชายแดนจังหวัดนครพนมและมุกดาหารที่เป็นรูปธรรม (2) การจัดการท่องเที่ยวยังไม่เป็นระบบ (3) ยังไม่มีรูปแบบ การท่องเที่ยวเพื่อให้นักท่องเที่ยวอยู่ท่องเที่ยวได้นานขึ้น รวมทั้งสร้างความประทับใจแก่นักท่องเที่ยว (4) ขาดแนวทางการอนุรักษ์กิจกรรมการท่องเที่ยวเดิมที่มีอยู่และกิจกรรมเพิ่มเติมในพื้นที่เพื่อรองรับความต้องการของนักท่องเที่ยว สำหรับปัจจัยสู่ ความสำเร็จของการจัดการการท่องเที่ยวตามแนวชายแดนจังหวัดนครพนมและมุกดาหารให้กลายเป็นแหล่ง

ท่องเที่ยวยั่งยืน ต้องอาศัยปัจจัยสำคัญคือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเห็นถึงความสำคัญและให้การสนับสนุนการจัดการการท่องเที่ยวอย่างมีมาตรฐาน ผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียต้องมีความรู้สึกเป็นเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวร่วมกับมีการแบ่งความรับผิดชอบชัดเจน (Christensen & Knezek, 2017)

จากปัญหาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่ยังไม่เป็นที่รู้จัก ปัญหาการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ปัจจัยความสำเร็จของการจัดการการท่องเที่ยวสู่การเป็นการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และแนวคิดการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น หน่วยงานที่มีความสำคัญในการแก้ไขปัญหา คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามข้อกำหนดในพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ. 2542 ทั้งนี้แนวทางการแก้ไขปัญหา อาจทำได้โดยการหาแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นเชิงกลยุทธ์มาวิเคราะห์ศักยภาพของท้องถิ่นในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวชายแดนจังหวัดนครพนมและมุกดาหาร ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้ศึกษาเรื่องการบริหารจัดการท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวชายแดนจังหวัดนครพนมและมุกดาหาร เพื่อศึกษาศักยภาพบทบาทหน้าที่ ปัญหาและอุปสรรค พร้อมหาแนวทางในการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวชายแดนจังหวัดนครพนมและมุกดาหาร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารจัดการท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวชายแดนจังหวัดนครพนมและมุกดาหาร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวชายแดนจังหวัดนครพนมและมุกดาหาร
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวชายแดนจังหวัดนครพนมและมุกดาหาร

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้รูปแบบการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ โดยใช้การวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อวิเคราะห์ค้นหาตัวแปรเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวชายแดนจังหวัดนครพนมและมุกดาหาร” จากนั้นนำตัวแปรที่วิเคราะห์ได้ทางสถิติไปสร้างแนวทางสัมภาษณ์สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูล (Key Informants) ซึ่งเป็นวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกแล้วนำมาสังเคราะห์สร้างเป็นแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวชายแดนจังหวัดนครพนมและมุกดาหาร

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม (Questionnaire) ใช้สำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ และแบบสัมภาษณ์ (Interview) ใช้สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยดำเนินการ ดังนี้

แบบสอบถาม (Questionnaire) สร้างขึ้นโดยการศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้ครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์ในการศึกษาตามกรอบแนวคิดของตัวแปรต้นและตัวแปรตาม ของการบริหารจัดการท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวชายแดนจังหวัดนครพนมและมุกดาหาร แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้ 1) ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา ในพื้นที่มีลักษณะเป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check list) เป็นมาตรานามบัญญัติ (Nominal scale) และเรียงลำดับ (Ordinal scale) 2) ข้อมูลเกี่ยวกับระดับการบริหารจัดการท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวชายแดนจังหวัดนครพนมและมุกดาหาร จำนวน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการส่งเสริม ด้านการประสานงาน และ ด้านการสนับสนุน 3) ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวชายแดนจังหวัดนครพนมและมุกดาหาร จำนวน 7 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผน ด้านการดำเนินงาน ด้านการประเมินผล ด้านภาวะผู้นำ ด้านวิธีปฏิบัติงาน ด้านบุคลากร และด้านวัสดุอุปกรณ์ 4) ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวชายแดนจังหวัดนครพนมและมุกดาหาร เป็นคำถามประเภทสัมภาษณ์เชิงลึกในภาคสนาม และแบบสัมภาษณ์ (Interview) ที่สร้างขึ้นโดยการศึกษาเอกสาร ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งได้ครอบคลุมเนื้อหาและวัตถุประสงค์ในการศึกษาตามกรอบแนวคิดของตัวแปรตาม ของแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวชายแดนจังหวัดนครพนมและมุกดาหาร แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้ 1) ข้อมูลสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ 2) ข้อมูลเกี่ยวแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวชายแดนจังหวัดนครพนมและมุกดาหาร เป็นคำถามประเภทสัมภาษณ์เชิงลึกในภาคสนาม

การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยขอความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างในเขตพื้นที่จังหวัดนครพนมและมุกดาหาร จำนวน 2 จังหวัด หลังจากนั้นรวบรวมแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนน แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติ

เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยประสานงาน เพื่อขออนุญาตกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทางโทรศัพท์ แล้วเดินทางไปตามวันเวลาที่นัดหมาย ก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยแนะนำตนเอง สร้างความคุ้นเคยระหว่างผู้วิจัยกับผู้ถูกสัมภาษณ์ แจ้งวัตถุประสงค์ของการสัมภาษณ์ แล้วดำเนินการสัมภาษณ์พูดคุยอย่างเป็นกันเองตามแนวทางการสัมภาษณ์ที่วางไว้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้ถูกสัมภาษณ์ได้แสดงทัศนะของตนเองอย่างเต็มที่จำนวน 10 คน เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลและข้อเท็จจริง ที่จะนำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ในลำดับต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสอบถาม หลังจากผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามเป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จากนั้นนำแบบสอบถามที่สมบูรณ์มาลงรหัสเพื่อวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลแบบสัมภาษณ์ หลังจากผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์เป็นที่เรียบร้อยแล้ว จึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนาโดยคัดเลือก และจำแนกข้อมูล จัดระเบียบข้อมูลให้เป็นระบบ จัดทำ

บรรณาธิกรณข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล แล้วนำข้อมูลไปเขียนเป็นรายงานตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัยต่อไป

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ระดับการบริหารจัดการท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวชายแดนจังหวัดนครพนมและมุกดาหาร ตัวแปรตาม โดยรวมทุกด้าน พบว่า ระดับการบริหารจัดการท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวชายแดนจังหวัดนครพนมและมุกดาหาร อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=3.06$ S.D.=0.37) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการสนับสนุน อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=3.11$ S.D.=0.37) ด้านการส่งเสริม อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=3.08$ S.D.=0.17) และด้านการประสานงาน อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=3.01$ S.D.=0.68) ตามลำดับ

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานระดับการบริหารจัดการท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวชายแดนจังหวัดนครพนมและมุกดาหาร

ระดับการบริหารจัดการท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตาม แนวชายแดน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการส่งเสริม	3.08	0.17	ปานกลาง
ด้านการประสานงาน	3.01	0.68	ปานกลาง
ด้านการสนับสนุน	3.11	0.37	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.06	0.37	ปานกลาง

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวชายแดนจังหวัดนครพนมและมุกดาหาร ตัวแปรต้น โดยรวมทุกด้าน พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวชายแดนจังหวัดนครพนมและมุกดาหาร อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=3.05$ S.D.=0.36) โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ ด้านการวางแผน อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=3.13$ S.D.=0.33) ด้านการดำเนินงาน อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=3.11$ S.D.=0.21) ด้านบุคลากร อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=3.09$ S.D.=0.53) ด้านวัสดุอุปกรณ์ อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=3.07$ S.D.=0.75) ด้านการประเมินผล อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=3.03$ S.D.=0.73) ด้านวิธีปฏิบัติงาน อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=3.03$ S.D.=0.73) และด้านภาวะผู้นำ อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X}=2.89$ S.D.=0.45) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวชายแดนจังหวัดนครพนมและมุกดาหาร

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวชายแดน	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
ด้านการวางแผน	3.13	0.33	ปานกลาง
ด้านการดำเนินงาน	3.11	0.21	ปานกลาง
ด้านการประเมินผล	3.03	0.73	ปานกลาง
ด้านภาวะผู้นำ	2.89	0.45	ปานกลาง
ด้านวิธีปฏิบัติงาน	3.03	0.73	ปานกลาง
ด้านบุคลากร	3.09	0.53	ปานกลาง
ด้านวัสดุอุปกรณ์	3.07	0.75	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.05	0.36	ปานกลาง

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 แนวทางการพัฒนาควมมีการส่งเสริมที่พักที่ให้นักท่องเที่ยวและส่งเสริมกิจกรรมที่สามารถดึงดูดด้านการท่องเที่ยวอย่างมีส่วนร่วม โดยสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแบบมีส่วนร่วมจากประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อ เช่น วิทยุ แผ่นพับ โฆษณา อย่างครบวงจร ทั้งนี้แก้ไขปัญหาโดยร่วมมือกับชุมชน และให้หน่วยงานรัฐเข้ามาส่งเสริมในการท่องเที่ยวแบบมีส่วนร่วมพร้อมทั้งให้หน่วยงานท้องถิ่นส่งเสริมประชาสัมพันธ์ผ่านภาคีเครือข่ายอย่างครบวงจร จัดเจ้าหน้าที่ให้บริการประสานงานอย่างจริงจัง โดยให้เจ้าหน้าที่มีความรู้ความเข้าใจประสานงานถ่ายทอดความรู้กับนักท่องเที่ยวเรื่องต่างๆ โดยการสร้างความประทับใจด้วยความพึงพอใจ ความเอาใจใส่และความต้องการของนักท่องเที่ยวในการบริการประสานงานด้านต่างๆ ให้คำแนะนำจากหน่วยภาครัฐอย่างจริงจัง และภาคีเครือข่ายเข้ามามีบทบาทในการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึงและจัดหาเอกสารและสิ่งของที่จำเป็นทั้งงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานในการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ในจังหวัดแบบมีส่วนร่วม

อภิปรายผล

ระดับการบริหารจัดการท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวชายแดนจังหวัดนครพนมและมุกดาหาร ด้านการส่งเสริมการบริหารจัดการท้องถิ่นควรส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อต่าง ๆ มากขึ้นเพื่อการโฆษณาให้เป็นที่รู้จักในวงกว้างและสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาได้ การพัฒนาและอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น ด้านการประสานงานประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานควมมีความรู้ความเข้าใจในการให้บริการนักท่องเที่ยวเพื่อสร้างความพึงพอใจในภาพรวมของการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ด้านการสนับสนุนหากหน่วยงานท้องถิ่นได้สนับสนุนงบประมาณที่ใช้ในการดำเนินงานจัดหาเอกสารและสิ่งของจำเป็นในการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์จะทำให้ตอบสนองความต้องการและความสะดวกสบายของนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กชมน วรค์คำและคณะ (2563) ได้ศึกษาเรื่อง รูปแบบการจัดการท่องเที่ยว

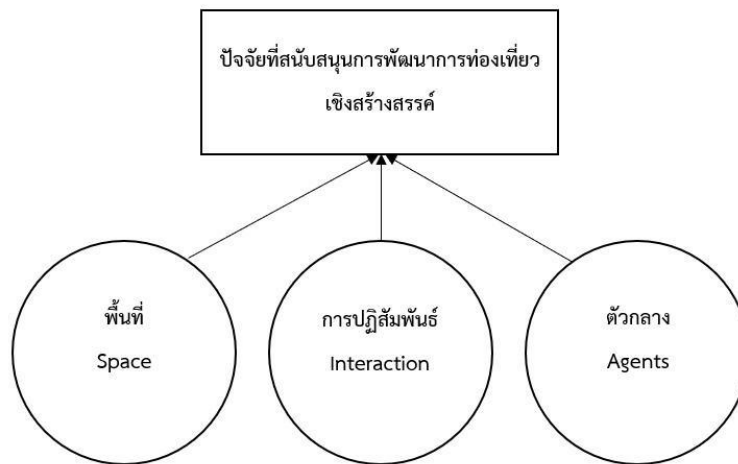

เชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนบ้านดอนบม ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยพบว่า ชุมชนมีความต้องการและยินดีเปิดชุมชนเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยว การพัฒนารูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืน โดยวิทยากรให้ความรู้ และสร้างความเข้าใจต่อการจัดการท่องเที่ยวชุมชน การบริการ การจัดหาอาหาร ที่พัก การรองรับนักท่องเที่ยว รวมทั้งปัญหาและแนวทางในการแก้ปัญหา การเปิดชุมชนรองรับนักท่องเที่ยวจริง

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการบริหารจัดการท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวชายแดน จังหวัดนครพนมและมุกดาหาร พบว่าด้านการวางแผนประชาชนมีความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนกับท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอวิสัยทัศน์และพันธกิจขององค์การที่ต้องมีความชัดเจนการกำหนดแนวทางนโยบาย เป้าหมายและทำแผนปฏิบัติการที่จะนำไปใช้ในการพัฒนา ด้านการดำเนินงานควรมีระบบขั้นตอนแนวทางใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน ด้านบุคลากรควรมีความสามารถในการให้บริการคอยให้คำแนะนำและความช่วยเหลือนักท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งจะส่งผลต่อความคิดทางด้านบวกของนักท่องเที่ยวและนำไปพูดกันปากต่อปาก ด้านวัสดุอุปกรณ์ควรมีการบำรุงให้อยู่ในสภาพพร้อมใช้งานอยู่เสมอยิ่งอุปกรณ์สามารถใช้งานได้มีประสิทธิภาพก็จะทำให้สามารถเกิดการพัฒนาส่งเสริมการท่องเที่ยวได้มากยิ่งขึ้น ด้านการประเมินผลเกิดการวิเคราะห์ประเมินผลกระทบจากความต้องการและความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการบริการของบุคลากร รวมไปถึงผลกระทบที่มาจากสถานการณ์โควิด-19 ด้านวิธีปฏิบัติงานกำหนดแนวทางหน้าที่วิธีปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพและการให้ความปลอดภัยแก่นักท่องเที่ยวที่เป็นสิ่งสำคัญ ด้านภาวะผู้นำผู้นำชุมชนต้องมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการวางแผนกำหนดแนวทางปฏิบัติรับผิดชอบในการจัดการท่องเที่ยวให้ตรงตามวัตถุประสงค์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวันวิสาข์พลอย อินสว่างและคณะ (2563) ที่ศึกษาเรื่อง การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ในแหล่งท่องเที่ยว จังหวัดตรังอย่างมีส่วนร่วม ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวสามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาศักยภาพของชุมชนผ่านกิจกรรมทางการท่องเที่ยว กลุ่มตัวอย่างคาดหวังในด้านของวิถีชีวิตและวัฒนธรรมท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์มากที่สุด และด้านภาพลักษณ์ของ สถานที่ท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับการรับรู้จากประสบการณ์จริง

แนวทางการพัฒนาจะสามารถดึงดูดด้านการท่องเที่ยวได้อย่างมีประสิทธิภาพการมีส่วนร่วมส่งเสริมเพื่อการรองรับนักท่องเที่ยวที่จะเข้ามาช่วยเหลือการท่องเที่ยวที่จะซบเซาตามแนวชายแดนจังหวัดนครพนมและมุกดาหารให้กลับมาเป็นสถานที่เศรษฐกิจอีกครั้ง และจัดให้เจ้าหน้าที่ให้บริการประสานงานอย่างจริงจังด้วยความสุภาพเป็นมิตรแก่นักท่องเที่ยว จัดให้เจ้าหน้าที่มีความรู้ความเข้าใจประสานงานถ่ายทอดความรู้กับนักท่องเที่ยว ปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพในการประสานงานเรื่องต่างๆ สร้างความประทับใจ และหน่วยงานท้องถิ่นควรเข้ามามีส่วนสนับสนุนการบริการที่ตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว สนับสนุนเรื่องสถานที่เอื้ออำนวยต่อการท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของหนึ่งทัย ขอมกลางและคณะ (2564) ที่ได้ศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ผลการวิจัยพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่นิยมมาท่องเที่ยวเชียงคานเพื่อรับประทานอาหารท้องถิ่น และไปแหล่งท่องเที่ยวที่ได้รับความนิยม ความพึงพอใจและความต้องการของนักท่องเที่ยวศักยภาพของท้องถิ่นมีความอุดมสมบูรณ์ด้านทรัพยากร สามารถพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ปัญหาและอุปสรรคในท้องถิ่นที่เหมือนกันของการวิจัยทั้งสองเรื่อง คือการขาดบุคลากรและงบประมาณ

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

1. พื้นที่ (Space) พื้นที่เป็นปัจจัยพื้นฐานที่ ประกอบด้วยเมืองและชุมชนที่มีศักยภาพ ความโดดเด่น และมีแรงดึงดูด ครอบคลุมตั้งแต่ผัง เมืองในเชิงฐานฐานวิทยา ลักษณะทางสถาปัตยกรรมทั้งในเชิงกายภาพและเชิงพื้นที่และวิถีชีวิตในชุมชนทั้งในเมืองและชนบท รวมถึงเอกลักษณ์และอัตลักษณ์ที่สะท้อนภาพการเปลี่ยนแปลงในเชิงการรับรู้ของนักท่องเที่ยว เป็นกลุ่มข้อมูลที่สะท้อนความเป็นจริงและการเปลี่ยนแปลงสภาพของพื้นที่ทางกายภาพและพื้นที่ในโลกเสมือนจริง

2. การปฏิสัมพันธ์ (Interaction) การปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยวผ่าน วัฒนธรรมที่เดินทางไปเยี่ยมชม อาจอยู่ในรูปแบบของวัฒนธรรมเก่า วัฒนธรรมร่วมสมัย วัฒนธรรมระดับชาติ หรือวัฒนธรรมท้องถิ่น นักท่องเที่ยวจะได้รับประสบการณ์จริง ก่อให้เกิดการเรียนรู้สิ่งใหม่และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

3. ตัวกลาง (Agents) ผู้ที่มีส่วนในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ ประกอบด้วย ผู้มีความคิดสร้างสรรค์ในแต่ละสถานที่ มีทักษะและความสามารถประยุกต์ให้เข้ากับบริบทปัจจุบันได้และปัจจัยกระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกันระหว่างชุมชนที่เป็นเจ้าบ้านกับนักท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์หรือการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ข้ามวัฒนธรรม

สรุป

ผู้วิจัยสรุปจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ปัญหาการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ที่ยังไม่เป็นที่รู้จัก ผู้วิจัยได้ศึกษาจากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเก็บข้อมูลจากการใช้แบบสอบถามและการสัมภาษณ์เพื่อที่จะนำมาวิเคราะห์หาข้อมูลและสถิติหาผลสรุป การรณรงค์ให้การบริหารจัดการท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวผู้นำชุมชนควรกำหนดแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวชายแดน โดยมีแบบแผนอย่างชัดเจนเป็นกฎ ระเบียบ ข้อปฏิบัติ และสามารถนำไปปรับใช้อย่างเป็นรูปธรรม บุคลากรเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติหน้าที่โดยยึดการมีส่วนร่วม การเสียสละ ทั้งการพัฒนาการบริหารจัดการท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์และลงมือปฏิบัติหน้าที่อย่างไม่เต็มความสามารถในการปรับเปลี่ยน

แนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวชายแดนให้บรรลุเป้าหมาย

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1 ให้นำหน่วยงานภาครัฐและภาคีเครือข่ายจัดให้องค์กรและสังคมหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่ในการบริหารจัดการท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวชายแดนอย่างจริงจัง สร้างจิตสำนึกให้กับชุมชนให้กับหน่วยงาน เพื่อจะช่วยเหลือการบริหารจัดการท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวชายแดนอย่างมีประสิทธิภาพ

1.2 ควรสร้างความร่วมมือประสานงานกับทุกๆ ฝ่าย โดยมีการยึดถือหลักการมีส่วนร่วมและความปลอดภัยของการบริหารจัดการท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวชายแดนในบริบทต่างๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3 หน่วยงานภาครัฐและผู้บริหารหรือบุคลากรควรกำหนดนโยบาย มีแบบแผนในการพัฒนาการบริหารจัดการท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวชายแดนอย่างชัดเจน ซึ่งนำเอาการมีส่วนร่วมไปปฏิบัติหน้าที่ให้ได้ตามความเหมาะสมและสามารถนำเอานโยบายนั้นๆ ไปปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ปฏิบัติ

2.1 รมรณรงค์ให้การบริหารจัดการท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวชายแดนปฏิบัติภายในชุมชนอย่างจริงจัง

2.2 ผู้นำชุมชนควรกำหนดแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวชายแดน โดยมีแบบแผนอย่างชัดเจนเป็นกฎ ระเบียบ ข้อปฏิบัติ และสามารถนำไปปรับใช้อย่างเป็นรูปธรรม

2.3 ควรให้บุคลากรหรือเจ้าหน้าที่แต่ละฝ่ายในจังหวัดเข้ามามีส่วนร่วมในการปฏิบัติหน้าที่โดยยึดการมีส่วนร่วม การเสียสละ ทั้งการพัฒนาการบริหารจัดการท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวชายแดนอย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 ควรให้หน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ในจังหวัดลงมือปฏิบัติหน้าที่อย่างไม่เต็มความสามารถในการปรับเปลี่ยนแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวชายแดนให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยต่อไป

3.1. ควรศึกษาปัจจัยเชิงลึกโดยการลงสัมภาษณ์ถึงกระบวนการ รูปแบบ วิธีการดำเนินการในการบริหารจัดการท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวชายแดนไปปรับใช้ในจังหวัดอย่างเป็นรูปธรรมและชัดเจน

3.2 ในส่วนของการวิจัยครั้งต่อไป หลังจากที่ได้มีการดำเนินการแก้ไขตามข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเกี่ยวกับการบริหารจัดการท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวชายแดนจังหวัดนครพนมและมุกดาหาร ควรจะเพิ่มจำนวนของกลุ่มตัวอย่างให้ครอบคลุมมากขึ้น ทั้งด้านขนาดพื้นที่ทำการวิจัย ประชากรกลุ่มตัวอย่าง ประชากรกลุ่มเป้าหมาย เพื่อนำมาวิเคราะห์หามาตรการการประยุกต์ใช้ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุมในการการบริหารจัดการท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ตามแนวชายแดนที่มีความสำคัญต่อทุกภาคส่วนในจังหวัด

เอกสารอ้างอิง

- กชธมน วงศ์คำและคณะ. (2563). รูปแบบการจัดการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์อย่างยั่งยืนบ้านดอนบม ตำบลเมืองเก่า อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น (รายงานวิจัย). มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วันวิสาข์พลอย อินสว่างและคณะ. (2563). การพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์เพื่อการเรียนรู้ในแหล่งท่องเที่ยว จังหวัดตรังอย่างมีส่วนร่วม (รายงานวิจัย). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย.
- ศศิพัฒน์ ยอดเพชร และคณะ. (2552). สุขภาวะทางเพศในผู้สูงอายุ. *วารสารพญาวินยาและเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ*, 10(2), 1-13.
- หนึ่งหทัย ขอผลกลางและคณะ. (2564). แนวทางการพัฒนาท้องถิ่นเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์ อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย (รายงานวิจัย). มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี.
- Christensen, R. & Knezek, G. (2017). Relationship of Middle School Student STEM Interest to Career Intent. *Journal of Education in Science Environment and Health*, 3(1), 1-13.
- Richard, G. & Musters, W. E. (2010). *Cultural tourism research method*. UK: Cambridge.